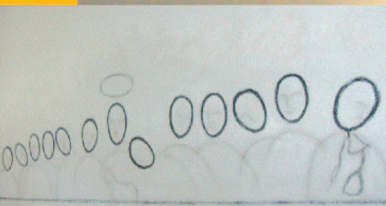


Farní sbor Českobratrské církve evangelické
v Chrástu u Plzně

60 LET NA CESTĚ...

1948 – 2008



střípky z historie v pamětech a archivech členů sboru

Úvodem

60 let – jak je to dlouhá doba v lidském životě a jak krátká z pohledu věčnosti. Jsem vděčná Bohu za to, že v Chrástu máme místo, kde se již 60 let pravidelně zvěstuje evangelium - radostná zvěst o tom, že náš život není jen těch pár let, které má každý z nás vyměřené, ale že jej lze plně chápat teprve ve světle evangelia – jako život věčný. Tím místem zvěstování je náš jubilant - farní sbor Českobratrské církve evangelické, který letos oslaví 60 let od svého vzniku.

Pro mne osobně byl sbor vždycky místem setkávání, místem sdílení se s druhými lidmi, možno říct i druhým domovem. Ale bylo a je zde ještě něco víc, než co můžeme zažít, když se setkáváme s přáteli. Mám na mysli záblesk a dotek nadčasové roviny. Spojuje nás nejen osobní přátelství, ale především výhled a cesta do budoucnosti. Uvědomujeme si, že náš pobyt na této zemi je časově limitován. Současně však smíme poznávat, že náš prozatímní čas není všechno, co můžeme očekávat. Tak i toto malé ohlédnutí do historie pro nás může být svědectvím o naději, která náš život prostupuje v radostné zprávě o Ježíši Kristu, kterou i v Chrástu můžeme stále slyšet.

Libuše Klasnová, kurátorka sboru

Když jsme se rozhodli, že k 60. narozeninám sboru vydáme malý sborníček, mapující důležitá období jeho historie, netušili jsme, kolik se najednou objeví zajímavých a pozapomenutých fotografií, dokumentů, tváří, vzpomínek. Mně jako současnému faráři sboru se odhalil netušený obzor událostí a lidských příběhů, které zdejší evangelickou komunitu po desetiletí utvářely.

Ano, toto malé ohlédnutí zpět je především důvodem k vděčnosti a také k pokoře, s níž vstupujeme do šlépějí těch, kdo nás předešli. Činíme to dnes – sice se stejnou vírou - v mnohém ohledu jinak, ale stejně jako kdysi na nich, dnes záleží na nás všech, jakou podobu vtiskneme naší současnosti, společenství, za něž neseme odpovědnost, obci, v níž žijeme. Zda na tom, co vytvoříme, budou moci stavět ti, kdo přijdou po nás.

Prohlížím si zašlé fotografie a uvědomuji si tajemství našeho spojení s těmi, kdo tu byli před námi, i přes hranice času a smrti. Kéž jsou pro nás následující stránky podnětem k přemýšlení o tom, co se nám i pod struskou času může znovu zalesknout jako něco ryzího, co my křesťané umíme tak často všelijak zatemňovat, ale co zůstává základem, na němž církev stojí, a zdrojem, z něhož žije, a co si nemá nechat pro sebe.

Karel Šimr, farář sboru

I. POČÁTKY SBORU

Prameny uvádí, že v roce 1903 žili v Chrástu 3 reformovaní evangelíci. Zakladatelem kazatelské stanice v Chrástu a až do roku 1927 jejím duchovním byl farář východního (Korandova) sboru v Plzni Karel Machotka. Na jaře roku 1920 svolal schůzi občanů z Chrástu a okolí do hostince U Štajfů, kde v duchu tehdejšího „přestupového hnutí“ vysvětloval přednosti českobratrské víry, rozdával letáčky a hned přijímal přihlášky ke vstupu do rodící se spojené Českobratrské církve evangelické, založené v roce 1918.

Machotka v roce 1927 svěřil chrásteckou stanici diakonu Stanislavu Kurešovi. Oblíbený pastýř konal bohoslužby každé pondělí ve škole. Průměrná účast stoupla z 6 až 8 osob v roce 1927 na 28 až 30 v roce 1939.

Podle knihy „Církev v proměnách času“

Církev českobratrská-evangelická měla od roku 1918 v místě kazatelskou stanici, řízenou duchovním, dojíždějícím z Plzně. Od roku 1940 až do roku 1943 byl tu diakonem K. Matějka, do 10. 6. 1945 farář Horných a po něm vikář J. Zákoucký. Oba posledně jmenovaní v obci také bydleli. Církev měla 456 členů.

Kronika obce Chrástu, zapsal František Kubík

Provizorní místa konání bohoslužeb:

U Švajců



U Vančurů



Na Růžku

Odhalení pomníku M. J. Husa

Hlavním podnikem Místní osvětové komise (MOK) bylo 6. července 1937 odhalení pomníku M. J. Husi za přítomnosti pana ministra zahraničí Dr. Kamila Krofty. Slavnostním řečníkem byl pan senátor Ing. Winter, druhým řečníkem senior Machotka, čbr. farář z Plzně; úvodní báseň přednesla slečna Mil. Šašková z Chrástu. Při slavnosti do malé schránky v podstavci památníku byla uložena země z domku M. J. Husi. K ní byla dána pamětní listina, kterou podepsali pan ministr vnitra Dr. Kamil Krofta, oba řečníci, slečna Šašková, starosta obce, řídící učitel, předseda MOK, knihovník a zástupci 27 místních spolků. Rovněž tam byly uloženy všechny seznamy místních občanů, kteří přispěli na zřízení pomníku, jenž si vyžádal nákladu 7 174,80 Kč a je až na 392 Kč uhrazen. Samotný pomník za 3 200 Kč zhotovil sochař Jan Fryček se svým strýcem Jaroslavem Fryčkem. Park kolem pomníku jako poslední své dílo upravil zahradník Antonín Šněberk. O pořízení pomníku a uspořádání slavnosti nejvíce se staral jednatel MOK pan Jan Šplíchal.

Kronika obce Chrástu



Evangeličtí faráři u pomníku M. J. Husa v Chrástu: dole zprava Klimecký, Otter, Zákoucký, Machotka, nahoře zprava první neznámý, dále Horných a Kureš

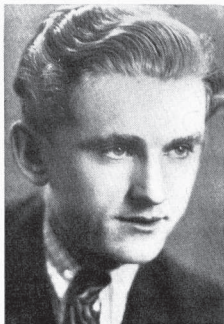
II. DRUHÁ SVĚTOVÁ VÁLKA A ZALOŽENÍ SAMOSTATNÉHO SBORU

Během druhé světové války se obzor malého evangelického sborečku v Chrástu zatáhl mrakem nevýslovné bolesti. Žádná kazatelská stanice východního plzeňského sboru nezaplátila tak vysokou daň molochu války jako Chrást. Nacisté popravili dvanáct členů sboru. Byli jimi: Jaroslav Brožík, Oldřich Fremr, Josef Honzík, Josef Kraft, František Nový, Václav Pasáček, Václav Štaif (z pošty), Václav Štaif (ponocák), Jan Štrunc a jeho manželka Jana Štruncová z Nové Huti, Julius Vančura a Josef Zalabák.

V době války se ve velkém počtu scházelo sdružení mládeže (přes třicet). Nebyli to jen evangelíci, ale i členové jiných církví a lidé bez vyznání nejen z Chrástu, ale i z Dýšiny, Nové Huti a okolí. Sdružení vedl diakon Václav Slabý z Rokycan, který byl v roce 1944 zatčen a 18.8. 1944 v Drážďanech popraven. Sdružení se v té době scházeli na obecním úřadě v Chrástu. Program byl nejen duchovní, ale i hudební nebo vlastenecky vzdělavatelný.

Podle knihy „Církev v proměnách času“ Jiřina Skálová

*Když ještě mládeneček byl, počal hledati Boha.
II. kniha Paralipomenon 31. 2.*



*I stane se, že vylejí Ducha svého na velké
tělo, a budou prorokovní signové uši i dcery
váše, mládenčí vaší vidění vidati budou.
Něbrž i na služebníky a služebnice v těch
dnech vylejí Ducha svého.*

*A ukáží zázraky na nebi i na zemi
krev a oheň,
prve než přijde den Hospodinův.*

842

Před rokem, dne 18. srpna 1944 skončil pod sekýrou katovou v Drážďanech svůj mladý a krásný život náš nezapomenutelný syn a bratr

JOSEF SLABÝ,

diakon českobratrského evangelického sboru
v Rokycanech.

Odešel k svému Pánu ve 22 letech po
věrné službě své vlasti.

Jeho památky vzpomene při smuteč-
ních bohoslužbách, které se budou konati
v českobratrském chrámu Páně v neděli dne
26. srpna 1945 o 9. hodině ráno.

V Rokycanech, v srpnu 1945.

RODINA SLABÝCH.

Výroční připomínka smrti diakona J. Slabého

„Vzpomínáte si na ta krásná, utěšená a početně navštěvovaná pondělní večerní a později nedělní shromáždění ve škole? Kolik vnitřní síly a radosti do života jsme tam načerpali – a jak blízko jsme přitom k sobě měli. Tu vládl skutečně duch bratrské lásky, jaká mezi dětmi Božími vždy je a býti má. Kolikrát se nám po těchto shromážděních ve škole zastesklo zejména tehdy, kdy nás za války ministr protektorátní vlády ze školy vyobcoval. Nezůstali jsme však bez pomoci Boží, našli jsme porozumění u správy obce, která nám v náhradu k bohoslužbám propůjčovala zasedací síň obecního zastupitelstva. A tu jsme v bázní Boží, přes mnohé úzkosti a nemalé bolestné ztráty svých věrných všechno to válečné běsnění přečkali. Byli jsme jako těžkou vichřicí oklácený strom, ale zůstali jsme. A snad rány časem ztratily na své bolestivosti, zacelily se, ale jizvy po nich v srdcích zůstaly a zůstávají.“

*Z dopisu tehdejšího faráře sboru Stanislava Kureše chrásteckému sboru
z 12. října 1971*

Občanstvo původně římsko katolického náboženství, po církevním rozkolu po I. světové válce čítalo v roce 1941 :

římských katolíků	58%
příslušníků církve československé	3%
příslušníků církve českobratrské	23%
bezvěrců	15%
jiných vyznání	1%

Příslušníkům církve českobratrské povoleno konání občasných bohoslužeb v zasedací síni obecního úřadu (v neděli dopoledne) od 9 hodin.

Kronika obce Chrástu

Samostatný sbor v Chrástu vznikl 1. března 1948 a do péče mu byly svěřeny rovněž kazatelské stanice v Březině, Radnicích, Skomelně a Stupně. Zápis v chrástecké obecní kronice z roku 1949 uvádí, že „v českobratrské církvi evangelické se zvýšil koncem roku stav členstva na 477 takže je proti roku minulému vyšší o 17 členů. Duchovní v místě nebydlí. Bohoslužby jsou konány pořád ještě v zasedací síni MNV.“

1948: *Dne 1. března tohoto roku byl v Chrástu zřízen farní úřad českobratrské církve evangelické s obvodem sahajícím do 2 politických okresů Plzeň a Rokycany. Rozloha sboru činí 24 036 km² a má 17 198 obyvatel, z nichž je cca 1700 evangelíků. Stav členstva 460 a duší 1181.*

Do obvodu tohoto farního úřadu patří tyto obce :

1) z okresu Plzeň-venkov

Dolany, Dýššina, Nová Huť, Chrást, Kostelec, Kyšice, Nadryby, Nynice a Planá.

2) z okresu Rokycany

Bezděkov, Březina, Bušovice, Chomle, Křiše, Mostišť, Kamenec, Němčovice, Olešná, Přivětice, Radnice, Skomelno, Smědčice, Střapol, Stupno, Vranov, Vranovice, Všenice, Újezd u Sv. Kříže, Čilá, Hlohovice, Hlohovičky, Hřešihlavy, Hradiště, Chlum, Kladruby, Lhotka, Mlečice, Ostrovec, Podmokly, Svinná, Terešov, Třimany, Prašný Újezd, Vejvanov a Zvíkovec.

Dne 28. března byly provedeny volby rady starších, která má 13 členů a 6 náhradníků. Kurátorem byl zvolen pan Karel Hůla z Dýššiny. Bohoslužby byly konány v zasedací síni MNV v Chrástu celkem 54 krát.

Kronika obce Chrástu



Konfirmace v roce 1946
(farář Josef J. Zákoucký)



Konfirmace v roce 1948 (farář Josef J. Zákoucký)

III. STAVBA SBOROVÉHO DOMU

I v těžkých 50. letech bylo možné postavit kostel. **Dne 8. dubna 1951** bylo při jednání na místním obecním úřadě dohodnuto zakoupení pozemku pro stavbu kostela a fary v Chrástu. Jednání se kromě staršovstva sboru zúčastnil i tehdejší synodní senior Českobratrské církve evangelické Viktor Hájek. Postavení vlastního sborového domu se tak stalo za působení faráře Vladimíra Kaluse významným mezníkem v životě sboru. Mimořádnou obětavost – finanční i manuální - prokázali v čele se svým duchovním pastýřem členové sboru. Pomáhat při stavbě přijížděli i duchovní z okolních sborů. Po odborné stránce vedl stavbu bratr Straka z Dýšiny. Návrh parčíku kolem sborového domu a jeho zahradní úprava jsou dílem bratra Babánka. Ten se také o jeho údržbu staral až do své smrti.

Sborový dům byl slavnostně otevřen a posvěcen **15. dubna 1956** za účasti velkého počtu věřících i z okolních sborů.

Od počátku sbor uvažoval o dostavbě kostela vedle sborového domu. Plány na realizaci tohoto projektu znovu ožily v 80. letech, ale ani tehdy se nepodařilo je dovést do konce. Třeba jednou... Kdo ví?

Jiřina Skálová



Zástupci synodní rady s vedením sboru před školou 8. 4. 1951



Bohoslužby
se synodním seniorem
Viktorem Hájkem
ve škole v roce 1951



Členové sboru u chrásteckého velkého mostu 18.10. 1953

Rok 1954 znamenal v životě česbratr. evangelické církve důležitý mezník, zvláště tím, že skončilo stálé provisorium, kdy sbor neměl místnosti, kde by mohl pracovat. V padesáti obcích rokycanského a plzeňského okresu žije 1 020 členů, příslušejících do Chrástu. Po 32 letech podařilo se získat povolení ke stavbě sborového domu. Stavba byla provedena svépomocí a také ihned započata první etapa a zhruba provedena. Stavbu po odborné stránce řídil br. Ing. Josef Straka z Dýšiny. V čele stál vikář Vladimír Kalus a kurátor Josef Kraus starší.

Kronika obce Chrástu

Jak se stavěl sborový dům



1. května 1954 členové sboru „vylavičkovali“ celou stavbu a v následujícím týdnu začalo odkrývání ornice



1. a 2. června 1954 přijela brigáda duchovních zápa- dočeského seniorátu, aby pomohla při výkopu základů (na fotografii spolu s místními při podkopávání a strhávání)



Dovoz základového kamene a výkop základů



Místo sborového domu bazén: práce na sklepech a základech přerušily povodně



Budování soklu ze žuly z Podbořánek



Stavba žene vzhůru: pohled z ulice na okna do modlitebny



Pracovníci na půdě



Stavba bude brzy pod střechou



Členové sboru před hrubou stavbou
v zimě...

... a v létě



Slavnostní otevření sborového domu 15. 4. 1956



15. 4. 1956



Vzpomínka na faráře Vladimíra Kaluse

Kdykoliv vstoupíme do sborového domu v Chrástu, vzpomeneme si na bratra faráře Kaluse, který se zasloužil o jeho postavení. Vladimír Kalus nastoupil do chrásteckého sboru 16. 10. 1952 nejprve jako vikář a od 5. 2. 1956 do 30. 9. 1959 v něm působil jako farář. Byl výborný kazatel a organizátor. Zvěstoval Slovo Boží dle svého konfirmačního textu: „Bojuj ten dobrý boj víry“. Naplnil ho svým životem a konáním.

Do Radnic na „Růžence“

Za jeho působení se pravidelně konaly bohoslužby, biblické hodiny a nedělní škola v Chrástu v místní škole. Rovněž v kazatelských stanicích v Březině, Radnicích, Skomelně a Stupně. Do těchto stanic jezdil bratr farář na motorce o malém obsahu, kterou pojmenoval „Růženka“. Někdy svého bratra faráře doprovázeli i ostatní členové sboru a mládež. Na příklad se jezdilo lokálkou do Stupna a odtud pěšky na Březinu, kde se v místním hostinci konaly bohoslužby. Jindy jsme jeli do Skomelna a odtud pěšky putovali do Radnic, kde se konaly bohoslužby v modlitebně církve Československé. Byl to pěkný výlet a zároveň pastorece.



Vladimír Kalus se členy sboru

Na cestách s mládeží

Silnou stránkou bratra faráře byla práce s mládeží. Mládež se scházela nejen jednou týdně k biblickým hodinám, ale konaly se i přednášky, hudební odpoledne, výlety na kolech do okolí, zájezdy do divadla do Plzně i do Prahy, do kina. Dále mládež jezdila na sjezdy mládeže do okolních sborů, někdy i do Brna, kde byla vikářkou sestra Vladimíra Kaluse Irena Popelářová. Do Brna jsme jezdili vlakem nebo starým autem (to se jednou při zpáteční cestě rozbilo před Plzní a domů došli mládežníci pěšky v ranních hodinách). Mládež také učila v nedělní škole nejen v Chrástu ale dojížděla také do Radnic. Součástí práce s mládeží byly letní brigády, jejichž náplní nebyla jen práce, ale také každodenní pobožnosti a úvahy o víře i zábava. Závěrem brigády byl společenský večer a divadelní představení. Většina účastníků letní brigády se při zpáteční cestě stavěla v našem sboru a besedovala s ostatní mládeží. Také náš sbor pořádal dny mládeže. Jako host tu na nich byl například farář Heryán s mládeží z Brna i okolních sborů.

Kazatel i stavitel

Sňatkem bratra faráře s Janou, která byla také vikářkou, přibyla do sboru pomoc. Manželé Kalusovi bydleli nejdříve v domě kurátora Krause. Významným mezníkem v životě sboru bylo zakoupení vhodné parcely a postavení sborového domu s vyhlídkou postavení kostela (k tomu do dnešního dne nedošlo). Sborový dům byl posvěcen 15. 4. 1956. Sborový dům obnáší byt, soc. zařízení, kancelář, modlitebnu asi pro 50 lidí. Velkou zásluhu na stavbě měl právě farář Kalus společně se staršovstvem. Mnozí členové sboru včetně bratra faráře osvědčili při stavbě mimořádnou obětavost. Velké úsilí musel Vladimír Kalus vynaložit jak po stránce administrativní, tak fyzické. Ve dne pomáhal manuálně a v noci studoval různé stavební příručky (tak se mu například stalo, že když odpoledne učil náboženství, usnul). Přesto si našel čas i na vedení obecního pěveckého sboru.

Další osudy

Manželům Kalusovým se za pobytu v Chrástu během sedmi let narodila dcera Marta a syn Pavel, který vystudoval také bohosloví. Druhá dcera Eva se narodila v Miroslavi. Bratr farář měl výborné přátele: Faráře a seniora Rodra, působícího v Rokycanech, faráře Vebra z Domažlic a faráře Trojana ze Kdyně. Říkalo se jim TRO-KA-VE-RO. Toto kvarteto vyzářovalo vždy dobrou náladou a jejich společné zážitky vyprávěl náš farář Vladimír členům sboru. Bohoslužeb se v té době zúčastňovali také bratři, kteří absolvovali vojenskou službu v Plzni: Jan Šimsa a Ivan Procházka, který jezdil s bratrem Kalusem na motorce („Růžence“) do kazatelských stanic. Účast při nedělních bohoslužbách, biblických hodinách, nedělní škole, hodinách náboženství byla vysoká (např. o svátcích až 40-50 osob).

Bratr farář dovedl laskavě napomínat a s humorem ukazovat na slabosti druhých i vlastní.

Po odchodu z Chrástu působil Vladimír Kalus se svou manželkou Janou v Míroslavi. V roce 1972 mu komunistické úřady odebraly státní souhlas. Živil se jako řidič a přitom stále neoficiálně duchovně působil. V roce 1986 mu byl opět umožněn výkon duchovní služby. Hned v lednu nastoupil jako farář do brněnského sboru. Vladimír Kalus zahynul v důsledku dopravní nehody 6.11. 1986 jen dva měsíce po své instalaci uprostřed slibně se rozvíjející sborové práce, stále plný elánu a plánů do budoucna.

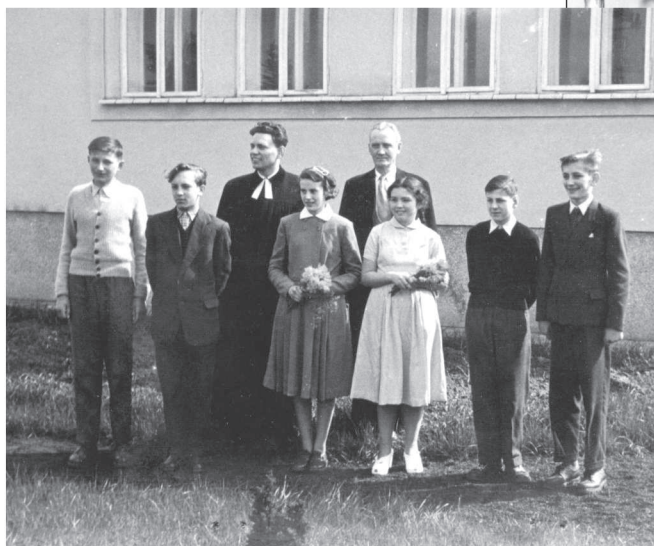
Jiřina Skálová, Karel Holý, Vilma Holá



Vladimír Kalus v čele pohřebního průvodu



Vladimír Kalus při bohoslužbách



Vladimír Kalus s konfirmandy
v roce 1957

IV. V DOBÁCH NESVOBODY

Léta šedesátá

Jan Šoltész

Po odchodu faráře Vladimíra Kaluse sloužil našemu sboru sedm let farář Jan Šoltész, který si do Chrástu přivedl svou ženu Hanu. S farářskou rodinou jsme se sblížili a spolu s Fenclovými jsme se pravidelně scházeli na faře nebo u ostatních. Rádi vzpomínáme na společně prožité Vánoce a Silvestry nebo na sledování televize, která v té době byla ještě vzácností.

Bratr farář Šoltész měl zvláštní obdarování pro službu nemocným a pastorační v rodinách. V 80. letech, když dojížděl do sboru vypomáhat, nikdy nezapomněl po bohoslužbách navštívit nemocnou sestru Růženu Suchu. Svou mírnou a klidnou povahou si dokázal získat lidi různých názorů a vše řešit s klidem a úsměvem.

Rádi jsme naslouchali jeho kázáním, který byla srozumitelná a povzbuzovala nás ve víře. Věnoval se také malým dětem, se kterými nacvičoval program na Vánoce.

Jiřina Skálová



Instalace faráře
Jana Šoltésze
16.10.1960,
vlevo kurátor Josef Kraus

Jan Dus

Od roku 1966 v Chrástu působil farář Jan Dus, který se jako jeden z mála nesmířil se spojeneckou okupací a také to dal hlasitě vědět. Nevím, co se přesně tehdy na faře dělo, ale zřejmě šlo o sepsání nějaké petice proti okupaci. To už bylo v době, kdy bylo jasné, že za otevřený protest lze očekávat tvrdou perzekuci. Doma to asi dodnes nikdo neví, ale já jsem jednou vyslechla noční hovor rodičů, kteří se domnívali, že spím. Maminka nabádala otce, aby se do ničeho politického na faře nenamáčel, protože tu má dvě děti.

Hlas proti okupaci

A tak to byl bratr farář Dus, kdo dokázal zvednout hlas proti okupaci a na obranu nespravedlivě stíhaných. A zaplatil za to. On sám vězením, jeho děti tím, že nesměly být přijaty přes vynikající výsledky ve škole k žádnému studiu. Bratr farář Dus se dokázal na věci podívat z úhlu věčnosti a spolehnout se i v těžkých dobách na Boží vedení a vydržet dočasné sankce. Nakonec i jemu se dostalo satisfakce a jeho děti mohly vystudovat. Tehdy to však vypadalo hodně černě. K válce naštěstí nedošlo, ale vojska zde zůstala „dočasně“ umístěna na mnoho – dnes už víme, že na 40 – let. Tehdy se povídal vtip, jaká že je jednotka dočasnosti. Odpovědí bylo, že jeden furt.

Vzorová rodina

Dusovi v Chrástu zanechali významnou a nesmazatelnou stopu svědků víry. Byli a jsou pro mne vzorem dokonalé rodiny. Nikomu jsem dodnes neřekla, že na gymnáziu jsme jednou dostali za úkol vypracovat slohovou práci na téma rodina a výchova dětí a měli jsme popsat někoho, kdo se nám jevil jako ideální. Ani sestra Anna dodnes neví, že jsem psala o ní. V jejich rodině totiž vládla dost přísná kázeň, rodičům děti vykaly, ale vše bylo podepřeno otevřeností a láskou.

„Bud' zdrav, Vladimíre“

Ale abych to trochu odlehčila, tak přidám dvě humorné vzpomínky: Tenkrát nebylo běžné, aby každá rodina měla televizi. My jsme ji měli a Dusovi k nám chodili někdy na televizi, pokud bylo v programu něco, co bylo kvalitní a zaujalo je to. A tak také chodili na „Ságu rodu Forsythů“. To byl ale seriál „s hvězdičkou“. Hvězdička na obrazovce byla značkou pro program nevhodný pro děti. Mně bylo tehdy asi 13 a taky bych se byla ráda dívala, ale maminka mne poslala spát se slovy: „No, přece nechceš, aby pan farář viděl, že se díváš na pořad s hvězdičkou!“

Jindy zase přišel bratr farář Dus, který nosil brýle, k nám. Venku bylo chladno a mamí vařila zrovna nějaké knedlíky, takže v kuchyni bylo dost páry, která se

v mžiku vysrážela na brýlích bratra Duse. A tak bratr Dus přistoupil k mé mamince a podal jí ruku se slovy: „Buď zdrav, Vladimíre!“

„A taky to byla doba velkého technického pokroku – můj bratr si jistě ještě pamatuje, jak dostal od mámy pohlavek za to, že přiběhl k televizi přímo z koupelny nahý, jen aby mu neuniklo nic z přímého přenosu z přistání Američanů na Měsíci. A já se mu nikterak nedivím. Vášně pro tyto věci s ním sdílím a sdílel je i bratr farář Dus, když někde sehnal na tehdejší dobu technicky špičkové barevné fotografie, právě z prvních kroků člověka na jiném vesmírném tělese. Fascinuje mne to dodnes.

Libuše Klasnová



Fara v zimě roku 1960



Děti při bohoslužbách
v 60. letech

Normalizační éra

A pak začala sedmdesátá tzv. normalizační léta. Poměry se opět utužily a církev byla vrácena do „příslušných mezí“. Sbor prořídł. Dělalý se politické prověrky, v nichž jednou z otázek byl názor na okupaci v roce 1968. Cestovat do zahraničí se nesmělo. Věřící se stali potenciálně podezřelými lidmi, které je třeba trvale sledovat. Ale chodit do kostela na bohoslužby a biblické hodiny nám nezakázali - v tom jsme měli svobodu, i když omezenou míněním církevního tajemníka. Lidé se ale povětšinou navštěvovat kostel báli – nechtěli provokovat vládnoucí stranu a tak se spíše držela „huba, krok a zákryt“. Lidé se zúčastňovali oslav 1. máje, lampionového průvodu k velké říjnové socialistické revoluci ... a tak dále.

Z vánoc se staly „svátky rodinné pohody“ a křesťanský smysl vánoc byl všemožně zakryván. Zdálo se, že se nic nemůže změnit a situaci ve sboru zhodnotila tehdy moje babička, když si při jedné návštěvě povídala se sestrou Alžbětou Suchou, slovy: „Ale vždyť za chvíli do toho kostela budete chodit jenom vy“.

Na její slova nikdy nedošlo, protože Bůh byl a zůstal i s tou hrstkou lidí, kteří ze sboru neodešli. Nemohu nevzpomenout například velkého svědka víry, tehdejšího kurátora, bratra Karla Holého staršího. Drobný, až hubený muž, který nikdy bohoslužby nevynechal a měl vždy spočteno, kolik že nás ten den na bohoslužbě bylo. Vytrpěl mnoho za fašistů a ani v socialismu neměl „na růžích ustláno“. Nenechal se ale zlomit a čerpal sílu z víry až do smrti. Jinou osobností sboru byl třeba Bohuslav Suchý – ze všech vzpomínek, které na něho mám, mi dodnes zůstala v paměti vyrytá jedna a vzpomenu si na něho kdykoliv otevřu evangelický zpěvník u písně č. 200 (*V tvé síle pane Bože můj*), která byla jeho oblíbenou a které říkal „námořnická“. Jeho manželka Růžena, která tolik trpěla bolestí nohou, byla a je také nezapomenutelnou osobností sboru. Nemohu zapomenout ani na sestru Čáповou, drobounkou hubenou ženu, manželku jednoho z vlastníků chrástecké továrny „Suchý, Jouza, Čáp“ – dnešní Atmos. Sedávala v první řadě vpravo přímo vedle uličky. Dodnes se pamatuji na krásného urostlého bratra Skálu, manžela naší sestry Jiřinky. Bohužel tu už dnes s námi není. Ale já si pamatuji na dobu, kdy Jiřinka Skálová čekala své druhé dítě, jak měla na sobě zelené úpletové šaty. Také si pamatuji manžele Čtrnáctovy, kteří měli jako první svatbu v nově otevřeném sborovém domě, i na rodiče sestry Čtrnáctové, manžele Štruncovy. Sestra Čtrnáctová byla vlastně dvojitá sestra – zdravotní i sborová – a její památka, stejně jako ostatních dnes již nežijících bratří a sester, zůstane nejen v mojí mysli navždy. Moje jmenovkyně – sestra Honzíkova – statná i statečná žena z Dýšiny – sedávala vpravo vzadu u okna a krásně zpívala. To ona byla jedna z těch, kdo měli odvahu otevřeně podpořit bratra faráře Duse v jeho odporu proti okupaci. Samozřejmě že jsem nevyjmenovala všechny bratry a sestry, ale všichni zůstanou v mé paměti – jen jsem touto malou vzpomínkou chtěla dokumentovat, že Bětuška (sestra Alžběta Suchá), v kostele nikdy sama nezůstala a Bohu buď za to dík.

Libuše Klasnová

Nová generace

V roce 1976, kdy jsem se do Chrástu přistěhovala, působil na faře bratr farář Daniel Matějka. Brzy na to se oženil se sestrou Evou Matějkovou. Kázání bratra Matějky pro mne jako nováčka v církvi byla poměrně těžká. Blíže jsem měla k jeho ženě Evě, která v té době pracovala jako sociální pracovnice orgánu péče o dítě v Plzni a dovedla poradit a pochopit řadu životních problémů.

Na podzim roku 1980 odešel farář Matějka do Korandova sboru v Plzni a na jeho místo nastoupila sestra vikářka Anna Pavlošková. Na faru se nastěhovala s manželem a malou dcerkou Noemi. Při první návštěvě ještě před přestěhováním, jak se píše v tehdejších zápise staršovstva, „projevili rozpaky nad situací sboru“, což bylo dáno zřejmě tím, že dosud žili v Praze, kde situace ve sborech byla výrazně jiná. Přesto se nakonec pro Chrást rozhodli a zůstali zde celých dvanáct let. Svého poslání se ujali poctivě. Hovořím v množném čísle proto, že snahu vikářky Anny oživit sbor velmi podporoval její manžel - rovněž duchovní - Václav. Ten byl hned zpočátku zván na schůze staršovstva a v roce 1981 byl do staršovstva zvolen.

Za jejich působení vznikla řada aktivit, daných též tím, že ve sboru byly v té době celkem čtyři malé děti přibližně stejného věku. Byly zavedeny schůzky třicátníků, kde jsme mohli hovořit o otázkách rodinného života a výchově dětí. V roce 1982, když sborové děti dospěly do věku čtyř let, začaly pro ně být pořádány dětské bohoslužby, vedené paralelně s bohoslužbou dospělých. Sestra vikářka se snažila také o vylepšení vzhledu fary, byly obnoveny parkety, pořízen nový stůl Páně, který vyrobil Josef Klasna. Sestry ušily polštářky na židle v modlitebně a jako nejvýznamnější počín té doby vidím malbu Poslední večeře Páně malíře Svolinského přímo na zadní stěně modlitebny a kříž na straně čelní.

Není zde ani možno vyjmenovat všechny aktivity manželů Pavloškových. Brzy po svém příchodu získali řadu osobních přátel a řada těchto jejich přátel se tak setkala se slovem Božím a začala navštěvovat bohoslužby. V té době se značně počet zúčastněných zvýšil. Začali organizovat setkání s jinými církvemi. Do paměti se mi též vrylo např. čtení Písma svatého u pomníku Mistra Jana Husa při výročí jeho upálení, kde se k nám připojila řada jiných lidí.

Další významnou událostí v chrásteckém sboru bylo přestoupení bratra Ludka Korpy z Korandova sboru do sboru našeho. Velmi nás těší, že právě tento bratr, který pak ve svém dalším životě vystudoval teologickou fakultu, stal se farářem nejprve v Merklíně, později pak v Korandově sboru a dosáhl ve svém životě velkých věcí, byl kdysi naším členem. V té době se ujal především sborových dětí a ve skautském duchu jim vštěpoval lásku k Bohu a jeho stvoření. Podnikal s nimi časté výlety do přírody, učil je odolnosti a ohledu k druhým.

V té době se též začalo jednat o případné dostavbě sboru, v němž v původních plánech byla plánována kaple, avšak z finančních důvodů tento smělý plán nebyl nikdy uskutečněn.

Vzpomínám na to, jak se vikářka aktivně účastnila snahy, aby duchovní mohli volně navštěvovat domovy důchodců, věznice a nemocnice mimo návštěvní hodiny. Zážitkem pro mne bylo i to, když jsme přes všechny překážky pronikli o Vánocích do domova důchodců v Kříších a zpívali jsme v jednotlivých pokojích. Tehdy jsem k této akci přistupovala dosti rozpačitě, poněvadž úroveň našeho zpěvu nebyla valná. Ale po radostném přijetí starých a zřejmě dosti osamocených lidí, jsem na rozpaky zapoměla. I přes velmi ubohou úroveň tehdejšího domova důchodců, mi z této události zbyl v srdci hřejivý pocit.

Sestra vikářka Pavlosková a její manžel Václav pro náš sbor hodně znamenali. Fara byla po celou dobu jejich působení doslova domem otevřeným pro každého, kdo se chtěl svěřit s radostí či smutkem. Vedli nás k pochopení společenství s ostatními církvemi, k tomu, aby se víra odrážela v našem životě, seznamovali s potřebami lidí u nás i ve světě, měli upřímný zájem o všechny členy sboru i mimo něj.

Poté, co sestra farářka odešla v roce 1993 ze sboru, zůstal sbor dlouhých čtrnáct let bez vlastního faráře. Byl administrován po celou tu dobu postupně řadou farářů z Plzně, kteří se obětavě věnovali stále se zmenšující hrstce věřících v Chrástu. Sbor prošel takto zkouškou, při které nescházelo mnoho k tomu, aby byl zcela zrušen. Zkoušky nám však Bůh často předkládá. Proč? Aby nás posílil? Aby zjistil, zda vytrváme? Na to si každý musíme odpovědět sám.

Marie Suchá



Pěvecký sbor v 80. letech
v modlitebně
před její rekonstrukcí

Poslední večeře Karla Svolinského

Nepřehlédnutelnou památkou působení Pavloskových v Chrástu je grafika Poslední večeře, kterou je možné shlédnout na zadní stěně modlitebny sboru. Jejím autorem přitom není nikdo jiný než významný český malíř, grafik a ilustrátor Karel Svolinský.

Svolinský Poslední večeři namaloval v Chrástu v roce 1981, tedy 5 let před svou smrtí. "Svolinský tehdy přijal naše pozvání, které zprostředkoval pražský fotograf Ladislav Neubert. Požádali jsme ho, aby jednoduchým způsobem znázornil Ježíšovu Poslední večeři s učedníky a vpředu nakreslil kříž," vzpomíná Václav Pavlosek.

Nástěnnou grafiku v létě 2007 zrestauroval plzeňský restaurátor Michal Urban.



Svolinský při přípravě kresby se svou ženou a Václavem Pavloskem



Svolinský při kresbě kříže v čele modlitebny



Michal Urban při restaurování grafiky v roce 2007

V. DO SOUČASNOSTI

Poté, co Pavloskovi odešli v roce 1993 ze sboru, zůstal sbor dlouhých čtrnáct let bez vlastního faráře a musel být administrován faráři Pellarem, Šoltészem a Hamarim z Plzně. Díky mnoha obětavým bratřím farářům a sestrám farářkám z Plzně a Rokycan (kromě administrátorů připomeňme aspoň Jana Šoltésze, Ladislava Szabó, Renatu Šilarovou, Marcelu Čechákovou nebo Elizea Falátka) u nás nikdy nebyl sborový život přerušen a bohoslužby se konaly pravidelně v neděli i o svátcích. Zvláštní poděkování patří bratřím a sestrám Korandova sboru v Plzni, kteří podporují sborový život v Chrástu duchovně i finančně.

V roce 2006 do služby ve sboru nastoupil nový farář Karel Šimr, který se na faru přistěhoval se svou ženou Hanou, a dal nám velkou naději na růst našeho sboru.

Rok a půl není dostatečně dlouhá doba k hodnocení, ale přesto uplynulé měsíce ukazují, jak důležité pro sbor je mít vlastního duchovního. S příchodem farářské rodiny fara ožila. Kromě bohoslužeb jsme začali pořádat i pravidelná Setkání s Biblií. Dvakrát ročně se shromažďujeme k ekumenickým bohoslužbám se sousední římskokatolickou farností v Dýšíně. Po dvakrát už jsme se o Vánocích do malé modlitebny nemohli vejít při půlnoční bohoslužbě, doprovázené koledami v podání Lidové muziky z Chrástu. Občané z Chrástu přicházejí do sborového domu také na divadelní představení, setkání s hosty nebo literární posezení u samovaru. Farská zahrada se otevřela veřejnosti, s oddílem Sluníčko při TJ Spartak Chrást zde provozujeme hojně využívané dětské hřiště. Velmi si vážíme spolupráce s obcí, při níž vnímáme, že se vzájemně potřebujeme.

Za všechny naše sestry a bratry mohou napsat, že chceme být našemu nynějšímu faráři v jeho poslání oporou a prožívat nadále radost z víry. Fara se znovu stala domem otevřených dveří, kde můžeme prožívat radost ze setkání s Bohem a všemi, kdo v Boha věří nebo ho hledají.

Marie Suchá, doplnil Karel Šimr



Instalace faráře Karla Šimra 29. 10. 2006, zleva senior Jiří Marván, konsenior Pavel Kučera, Karel Šimr a dosavadní administrátor sboru Miroslav Hamari

Přehled duchovních sboru

Karel Machotka.....	1920 – 1927
Stanislav Kureš.....	1927 – 1939
Jaroslav Matějka.....	1939 – 1945
Jaroslav Horných.....	1945 – 1946
Josef J. Zákoucký.....	1946 – 1950
Zdeněk Bareš, student teologie.....	1950 – 1951
Jiří Pumr.....	1951 – 1952
Vladimír Kalus.....	1952 – 1959
Jan Šoltész.....	1959 – 1966
Jan Dus.....	1966 – 1972
Daniel Matějka.....	1973 – 1979
Anna Pavlosková.....	1980 – 1993
Karel Šimr.....	2006 –

Obsah

Úvod.....	1
I. POČÁTKY SBORU.....	2
Odhalení pomníku M. J. Husa.....	3
II. DRUHÁ SVĚTOVÁ VÁLKA A ZALOŽENÍ SAMOSTATNÉHO SBORU	4
III. STAVBA SBOROVÉHO DOMU.....	7
Vzpomínka na faráře Vladimíra Kaluse.....	13
IV. V DOBÁCH NESVOBODY.....	16
Jan Šoltész.....	16
Jan Dus.....	17
Normalizační éra.....	19
Nová generace.....	20
Poslední večere Karla Svolinského.....	22
V. DO SOUČASNOSTI.....	23
Přehled duchovních sboru.....	24

Texty: Libuše Klasnová, Marie Suchá, Jiřina Skálová, Karel Holý, Vilma Holá
Foto: archiv sboru • Editor: Karel Šimr • Grafická úprava: Ateliér Falátek s. r. o.

Vydání: první • Náklad: 130 výtisků

Vydal Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Chrástu u Plzně
v roce 2008 u příležitosti 60. výročí svého vzniku
Vychází s podporou Obecního úřadu Chrást